

UZASADNIENIE

Powódka, T. O., wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 11.000,00 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 marca 2015 r. do dnia zapłaty. Nadto domagała się zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, o ile nie zostanie złożony spis kosztów.

Uzasadniając swoje stanowisko, powódka wyjaśniła, że dochodzone niniejszym pozvem roszczenie stanowi uzupełnienie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Za podstawę faktyczną żądania pozwu podała wypadek komunikacyjny z dnia 26 stycznia 2015 r. W tym dniu powódka podróżowała jako pasażer autobusem miejskim D. nr rej. (...), należącym do Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o. z siedzibą w O.. Kierowca autobusu gwałtownie zahamował, na skutek czego powódka upadła na podłogę, doznając poważnych obrażeń ciała. Sprawca zdarzenia ubezpieczony był w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia posiadania i prowadzenia pojazdów mechanicznych u pozwanego. Powódka w dniu 11 marca 2015 r. zgłosiła szkodę pozwanemu, który pismem z dnia 27 marca 2015 r. uznał co do zasady swoją odpowiedzialność i poinformował o przyznaniu tytułem zadośćuczynienia kwoty 5.000,00 zł. Na potrzeby postępowania likwidacyjnego lekarz orzecznik pozwanego wydał opinię, zgodnie z którą powódka doznała złamania kłykcia bocznego lewej kości piszczelowej, co skutkuje trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 5,5%. Powódka podała, że odwołała się od powyższej decyzji, składając jednocześnie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy i przyznanie świadczenia z tytułu zadośćuczynienia w pełnej kwocie. W odpowiedzi na odwołanie pozwany podtrzymał swoją dotychczasową decyzję.

Powódka podała też, że bezpośrednio po wypadku została przewieziona do Miejskiego Szpitala (...) w O., gdzie stwierdzono u niej przezstawowe złamanie kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej. Zastosowano leczenie w postaci repozycji złamania i stabilizacji jedenastoma śrubami korowymi i płytą blokowaną M.. Zastosowano też farmakoterapię. Wystawiono jej zwolnienie na okres 3 miesięcy. Przy wypisie ze szpitala powódce zalecono utrzymywanie stabilizatora stawu kolanowego przez 6 tygodni, zakazano obciążeń kontuzjowanej kończyny, nakazano zdjęcie szwów i wypisano receptę na lekarstwa. Powódka zgłosiła się do poradni ortopedycznej, której pacjentką jest do chwili obecnej. Powódka korzystała także z rehabilitacji. Wyjaśniła, że w związku z wypadkiem odczuwa nieustępujące dolegliwości bólowe, nasilające się niemal przy każdej czynności, co powoduje, że zmuszona jest do stosowania leków przeciwbólowych. Dyskomfort powodowany dolegliwościami bólowymi uniemożliwia jej wykonywanie szeregu normalnych domowych czynności życia codziennego. Zdaniem powódki, kwota świadczenia, przyznana przez pozwanego tytułem zadośćuczynienia, jest niewspółmiernie niska w stosunku do rozmiaru doznanych przez nią krzywd. (karta 2-5)

Pozwany, (...) S.A. z siedzibą w W., wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew potwierdził, że jako ubezpieczyciel na podstawie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 26 stycznia 2015 r. Podniósł, że w związku ze zgłoszonym roszczeniem o zadośćuczynienie przeprowadził postępowanie likwidacyjne. W toku postępowania, w oparciu o badanie powódki oraz dokumentację medyczną, lekarze konsultanci ustalili, że powódka w wyniku wypadku doznała złamania kłykcia bocznego lewej kości piszczelowej, w związku z czym wykonano u niej repozycję i stabilizację złamania śrubami korowymi i płytą blokowaną. Pozwany podniósł, że leczenie pooperacyjne przebiegło bez powikłań. Ustalił u powódki 3% trwały uszczerbek na zdrowiu. W oparciu o powyższe ustalenia przyznano i wypłacono powódce zadośćuczynienie za krzywdę w wysokości 5.000,00 zł. W ocenie pozwanego wysokość zgłoszonego przez powódkę roszczenia jest rażąco wygórowana. Zwrócił również uwagę, że istotne jest ustalenie, czy powódka otrzymała świadczenie z ubezpieczenia dobrowolnego, społecznego, ewentualnie od sprawcy, bowiem ewentualne kwoty świadczeń, otrzymane z innych źródeł jakkolwiek nie mogą pomniejszać należnego zadośćuczynienia, to jednak powinny być brane pod uwagę przy

ustalaniu jego wysokości, gdyż niewątpliwie przyczyniły się do złagodzenia cierpienia, związanego z doznaną krzywdą. (karta 41)

Pismem z dnia 08 czerwca 2016 r. powódka rozszerzyła powództwo o kwotę 2.507,83 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia pisma pozwanemu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za poniesione koszty leczenia oraz zażądała ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku, które mogą się ujawnić w przyszłości, w postaci kosztów wymiany wanny na brodzik kąpielowy w łazience w jej mieszkaniu, położonym w O. przy ul. (...).

W uzasadnieniu powódka wyjaśniła, że z uwagi na odniesione obrażenia w zdarzeniu, opisanym w pozwie, zmuszona została do poniesienia kosztów leczenia w wysokości 2.507,83 zł. Odnosnie żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość wskazała, że jest znacznie ograniczona w korzystaniu z wanny kąpielowej i planuje dostosowanie łazienki do potrzeb, wynikających z jej powypadkowej niedołęźności, poprzez wymianę wanny na brodzik kąpielowy. Nie dysponuje obecnie pieniędzmi na wykonanie ww. prac, a i stan jej zdrowia, związany z wypadkiem (m.in. planowana operacja usunięcia metalowych zespołów kości) – im obecnie nie sprzyja.

(karta 91-92)

Pismem z dnia 09 stycznia 2017 r. powódka rozszerzyła powództwo o kwotę 6.000,00 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2015 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia. Łączna kwota roszczenia z tego tytułu to 17.000,00 zł. (karta 142)

Pismem z dnia 03 stycznia 2018 r. powódka – w związku z błędem rachunkowym – cofnęła pozew w zakresie kwoty 1,06 zł., dochodzonej tytułem odszkodowania, zrzekając się jednocześnie roszczenia w tej części (karta 239). Natomiast pismem z dnia 27 kwietnia 2018 r. ograniczyła powództwo o kwotę 630,00 zł. tytułem odszkodowania za koszty leczenia, objęte fakturą VAT (...), zrzekając się w tym zakresie roszczenia. (karta 271)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 stycznia 2015 r. doszło do zdarzenia komunikacyjnego, w którym brała udział powódka T. O.. W tym dniu podróżowała ona jako pasażer autobusem miejskim D. nr rej. (...), należącym do Przedsiębiorstwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.. Kierowca autobusu gwałtownie zahamował, na skutek czego powódka upadła na podłogę, doznając obrażeń ciała. Bezpośrednio po wypadku powódka została przewieziona do Miejskiego Szpitala (...) w O. na Oddział Kliniczny (...) Urazowo-Ortopedycznej, gdzie stwierdzono u niej przezstawowe złamanie kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej. Tego samego dnia zastosowano leczenie operacyjne w postaci repozycji złamania kompresyjno – zgnieceniowego kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej i stabilizacji jedenastoma śrubami korowymi i płytą blokowaną M.. Zastosowano też farmakoterapię. Na ww. Oddziale powódka przebywała do dnia 02 lutego 2015 r. Początkowo była cewnikowana, unieruchomiona, wymagała pomocy pielęgniarzy. Cierpiała ból uśmierzany lekami. Następnie wystawiono jej zwolnienie lekarskie na okres trzech miesięcy i zalecono utrzymywanie stabilizatora stawu kolanowego przez sześć tygodni, zakazano obciążania kontuzjowanej kończyny dolnej przez sześć tygodni, zalecono zdjęcie szwów w 12-14 dobie po zabiegu i kontrolę w poradni ortopedycznej oraz wypisano receptę na lekarstwa, w tym przeciwbólowe.

(dowód: karta informacyjna z leczenia szpitalnego k. 11-12, akta szkody (...) k. 44-80, zeznania świadka A. K. k.87-88, zeznania powódki k. 88)

Powódka w marcu 2015 r. zgłosiła się do poradni ortopedycznej, w której kontynuuje leczenia do chwili obecnej. Powódka korzystała także z zabiegów fizjoterapeutycznych.

(dowód: dokumentacja medyczna k. 13-16, zlecenia wykonania zabiegów i faktury za zabiegi fizjoterapeutyczne k. 100-104)

Po powrocie ze szpitala do domu powódka nie była w stanie samodzielnie funkcjonować, wymagała pomocy osób trzecich przy wykonywaniu wszelkich czynności. Zakupiła specjalny chodzik, który umożliwiał jej poruszanie się po mieszkaniu. Początkowo, do momentu usamodzielnienia się przez powódkę, rodzina i sąsiedzi dwa – trzy razy w tygodniu znosili ją z III piętra, na którym mieszka, i wozili na rehabilitację.

Przed wypadkiem powódka była osobą aktywną. Pracowała w biurze rachunkowym, uczestniczyła w zajęciach chóru kościelnego, uczęszczała na długie spacery. W okresie letnim była także sędzią na zawodach kajakarskich, co wiązało się z częstymi wyjazdami na zawody, szkolenia. Z uwagi na skutki wypadku i odczuwane dolegliwości bólowe powódka nie jest w stanie podejmować aktywności w takim samym zakresie, jak przed wypadkiem. Zmuszona była do rezygnacji z udziału w zawodach sportowych oraz wycieczce zagranicznej, organizowanej przez chór. Powódka nie wróciła do pracy zawodowej, w której miała wiele koleżanek i kolegów. Panowała tam bardzo dobra atmosfera, odbywało się wiele spotkań z różnych okazji. Zmiana trybu życia jest dla powódki trudna do zaakceptowania, skłania do nastrojów depresyjnych. Obawy rodzila konieczność poddania się kolejnej operacji i rehabilitacji. Powódka źle znosi znieczulenie, a niektóre ćwiczenia są bolesne. Przeżywa niepewność co do przyszłości i strach przed jazdą środkami komunikacji miejskiej.

Pomimo zastosowanego leczenia i rehabilitacji powódka nie odzyskała sprawności sprzed wypadku. Dyskomfort powodowany dolegliwościami bólowymi uniemożliwia powódce wykonywanie szeregu normalnych domowych czynności życia codziennego; powódka nie jest w stanie wykonywać wielu czynności, takich jak np. kucanie, klękanie. Nie może dźwigać. W związku z tym ma problemy przy sprzątananiu oraz przy kąpielach. W łazience w mieszkaniu powódki jest wanna.

(dowód: zeznania świadka A. K. k.87-88, zeznania powódki k. 88)

Sprawca zdarzenia ubezpieczony był w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W..

(bezsporne, także dowód: potwierdzenie pokrycia ubezpieczeniowego k. 78)

Powódka w dniu 11 marca 2015 r. zgłosiła szkodę pozwanemu, który pismem z dnia 26 marca 2015 r. uznał co do zasady swoją odpowiedzialność i poinformował powódkę o przyznaniu zadośćuczynienia w kwocie 5.000,00 zł. Powołany przez pozwanego lekarz orzecznik sporządził opinię, zgodnie z którą powódka doznała złamania kłykcia bocznego lewej kości piszczelowej. Ustalił on u powódki trwałe uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5,5%. Ostatecznie pozwany ustalił wysokość świadczenia, przyjmując trwałe uszczerbek na zdrowiu, wynoszący 3%. Pismem z dnia 27 maja 2015 r. powódka odwołała się od powyższej decyzji, wnosząc o ponowne rozpatrzenie sprawy i dopłatę zadośćuczynienia do kwoty, określonej w zgłoszeniu szkody. W odpowiedzi na odwołanie, w piśmie z dnia 12 czerwca 2015 r., pozwany podtrzymał swoją dotychczasową decyzję.

(dowód: zgłoszenie szkody k. 7, decyzja z dnia 26 marca 2015 r. k. 8, pismo z dnia 27 maja 2015 r. k. 9, pismo pozwanego z dnia 12 czerwca 2015 r. k. 10, akta szkody (...) k. 44-80)

Na skutek zdarzenia z dnia 26 stycznia 2015 r. powódka doznała przestawowego złamania kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej, które było leczone operacyjnie. Ponadto rozpoznano u niej chorobę zwyrodnieniową kolana lewego. Przeprowadzone w dniu 11 sierpnia 2016 r. badanie MR kolana lewego powódki wykazało stan po przestawowym złamaniu kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej, po zespoleniu płytką i śrubami. Obecnie powierzchnia stawowa kłykcia piszczelowego jest nierówna z uskokami, w części przedniej do 2,5 mm z niepełnym pokryciem chrząstką stawową. Występuje także nierówność przedniej dolnej powierzchni kłykcia udowego z ugięciem do około 1 mm i nierówną powierzchnią chrząstki stawowej. Złamania kłykcia piszczelowego powodują nieprawidłowości w stawie piszczelowo-strzałkowym bliższym. Dolna śruba zespolenia przechodzi przez obszar bliznowaty po uszkodzeniu pasma udowo-piszczelowego. W stawie obecne są także zmiany zwyrodnieniowe z obecnością osteofity krawędzi kostnych. Widoczne są cechy chondropatii chrząstki stawowej przedziału

przyśrodkowego (...) z odczynami podchrzęstnymi II/SS st. ML-cechy uszkodzenia poziomego/wielokierunkowego na całej długości, na tle zmian zwyrodnieniowych i/lub urazu, MM-poziome uszkodzenie rogu tylnego i częściowo trzonu, LCL – blizna tkankowa po uszkodzeniu przyczepu dalszego, (...) zachowana warstwa powierzchniowa, zmiany obrzękowe warstwy głębokiej. Więzadło jest napięte na wysuwającej się łąkotce. (...) zachowane, poszerzone możliwie w przebiegu zwyrodnienia śluzowatego, ale niewykluczone przebyte częściowe uszkodzenie. (...) bez zmian. Rzepka typu II, tworzy powierzchnię stawową głównie z bocznym nieco wypukłym kłykiem kości udowej. U powódki obecna jest osteofitoza krawędziowa rzepki. Zmiany II/III st. w chrząstce stawowej rzepki w przedziale bocznym z odczynem podchrzęstnym. Chrząstka powierzchni udowej bez uchwytnych zmian. Troczki rzepki, więzadło rzepki bez zmian. Cechy przebytego częściowego uszkodzenia ścięgna mięśnia czworogłowego uda – głowy bocznej.

Uraz kolana, którego powódka doznała w dniu 26 stycznia 2015 r., w znacznym stopniu przyczynił się do pogorszenia wydolności narządu ruchu i funkcji statyczno – dynamicznej. Zwiększyło to trudności w poruszaniu się i codziennym funkcjonowaniu powódki. Po tak masywnym uszkodzeniu jak przezstawowe złamanie kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej, następuje przyspieszenie choroby zwyrodnieniowej i niewydolności stawu kolanowego. Nasila to współistniejącą chorobę zwyrodnieniową i dolegliwości, wynikające z częściowego uszkodzenia więzadłowego, potwierdzonego badaniem MR.

Z uwagi na stan zdrowia powódki, związany z przebyłym urazem, leczeniem operacyjnym i następującą chorobą zwyrodnieniową stawu kolanowego lewego, jak również współistniejącą chorobą zwyrodnieniową kręgosłupa, wskazane jest przystosowanie łazienki do potrzeb powódki, tzn. wymiana wanny kąpielowej na brodzik kąpielowy. Przy czym główną przyczyną, powodującą konieczność przystosowania łazienki poprzez wyposażenie jej w odpowiednie urządzenia sanitarne, jest uraz kolana i uszkodzenie kończyny dolnej. Powódka ma ograniczone możliwości korzystania z wanny. Wchodzenie i wychodzenie z wanny, zwłaszcza po operacji kolana, jest manewrem obciążającym dodatkowo staw kolanowy i powodującym znaczne utrudnienie przy czynnościach dnia codziennego, w tym kąpieli. Dostosowanie urządzeń sanitarnym do stanu zdrowia powódki jest uzasadnione.

Obrażenia, których doznała powódka wskutek wypadku z dnia 26 stycznia 2015 r. spowodowały powstanie trwałego uszczerbku w wysokości 10%. Na wysokość procentowego uszczerbku wpływ mają rozpoznane dostawowe złamanie oraz upośledzenie funkcji stawu kolanowego z jego ograniczonym deficytem wyprost.

(dowód: dokumentacja medyczna k. 82, 83-85, opinia biegłego sądowego S. D. k. 126-127, opinia uzupełniająca k. 155, opinia biegłego sądowego A. M. k. 206-209, opinia uzupełniająca k. 244-245)

W związku z wypadkiem z dnia 26 stycznia 2015 r. powódka poniosła koszty leczenia w łącznej wysokości 1.876,77 zł., na które składały się:

- kwota 70,00 zł. za zakup kuli łokciowej, objęta fakturą VAT (...),
- kwota 70,00 zł. za zakup specjalistycznego sprzętu ortopedycznego w postaci aparatu na goleń i udo telescopic, objęta fakturą VAT (...), koszt całkowity aparatu wynosił 700,00 zł., przy czym powódka otrzymała refundację z NFZ w kwocie 630,00 zł.,
- kwota 419,00 zł. za zakup podpórki czterokołowej typu ambona, objęta fakturą VAT nr (...),
- kwota 32,17 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 27,94 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 180,00 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za konsultację ortopedyczną,
- kwota 331,00 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zabiegi rehabilitacyjne,
- kwota 150,00 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zabiegi rehabilitacyjne,

- kwota 44,35 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 44,80 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 44,80 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 44,80 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 46,11 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 327,00 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw,
- kwota 44,80 zł., objęta fakturą VAT nr (...), za zakup lekarstw.

Zakup powyższych przyrządów ortopedycznych i środków farmaceutycznych ma związek z leczeniem i rehabilitacją obrażeń doznanych przez powódkę w wyniku wypadku z dnia 26 stycznia 2015 r.

(dowód: faktury VAT k. 93-111, opinia biegłego sądowego A. M. k. 206-209)

Z tytułu umowy dobrowolnego ubezpieczenia w (...) S.A. przyznano powódce świadczenie w kwocie 2.688,00 zł., a wysokość trwałego uszczerbku na zdrowiu zgodnie z tabelą uszczerbków określono na 8%.

(dowód: pismo z dnia 22 października 2015 r. k. 181)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki w jego ostatecznym kształcie zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Dokonując powyższego rozstrzygnięcia, Sąd oparł się na dokumentach, przedłożonych przez strony i znajdujących się w aktach szkody, których prawdziwości nie kwestionowano oraz na zeznaniach powódki, a także przesłuchanego w sprawie świadka, którym dał wiarę gdyż były one spójne, logiczne i korespondowały z materiałem dowodowym w postaci dokumentów. Mimo, że A. K. jest synem powódki, to w ocenie Sądu złożył szczere zeznania. Brak jest jakichkolwiek podstaw, aby je kwestionować.

Ustalając zakres obrażeń i urazów, odniesionych przez powódkę na skutek wypadku z dnia 26 stycznia 2015 r., ich skutków dla jej zdrowia, długotrwałości i natężenia jej cierpień, ograniczeń w dotychczasowej aktywności, stopnia uszczerbku na zdrowiu powódki, rokowań na przyszłość co do wyleczenia, Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego S. D..

W celu ustalenia zaś, czy załączone do pisma powódki z dnia 08 czerwca 2016 r. paragony i faktury dotyczą kosztów leczenia i rehabilitacji obrażeń, odniesionych przez nią w wypadku, opisanym w pozwie, oraz czy powódka, ze względu na obrażenia, odniesione w wypadku z dnia 26 stycznia 2015 r., jest ograniczona w możliwości korzystania z wanny kąpielowej i w jaki sposób oraz czy celowe i wskazane jest, aby wanna kąpielowa w mieszkaniu powódki została wymieniona na brodzik kąpielowy, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu (...).

Wyjaśnienia wymaga, że Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu (...), który sporządził opinię pisemną oraz opinię uzupełniającą, jednakże z uwagi na zgłoszone przez pełnomocnika powódki zastrzeżenia oraz fakt, iż w toku przedmiotowego postępowania ww. biegły zrezygnował z pełnienia funkcji biegłego sądowego, konieczne było dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego tej specjalności celem wypowiedzenia się w zakresie zgłoszonych zastrzeżeń.

Wydane przez biegłych w przedmiotowej sprawie opinie były logiczne i należyście uzasadnione, w związku z czym Sąd w całości podzielił wnioski w nich zawarte. Na marginesie wskazać należy, że żadna z opinii nie została zakwestionowana

przez strony jakimkolwiek zarzutem, który mógłby wywołać uzasadnione wątpliwości co do wiedzy, fachowości i bezstronności biegłych.

W sprawie niniejszej kwestia odpowiedzialności pozwanego była bezsporna. Pozwany przyjął zgłoszenie szkody i przystąpił do jej likwidacji, uznał swoją odpowiedzialność, czemu dał wyraz przyznając powódce zadośćuczynienie w kwocie 5.000,00 zł. Spór pomiędzy stronami dotyczył przede wszystkim wysokości dochodzonego przez powódkę świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. W myśl § 2 tego przepisu umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o których mowa w § 1, będące następstwem przewidzianego w umowie wypadku, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia. Podobną regulację zawiera art. 9 ust. 2a ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2016 poz. 2060 ze zm.). Stosownie zaś do art. 9 ust. 1 tej ustawy umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym oraz wynikiłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, o ile nie sprzeciwia się to ustawie lub właściwości (naturze) danego rodzaju stosunków. Zgodnie z art. 19 ust. 1 powyższej ustawy, poszkodowany w związku ze zdarzeniem, objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej, może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń, przy czym z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia (art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych). Jednocześnie stosownie do art. 35 tejże ustawy ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Okoliczności zdarzenia, mającego miejsce w dniu 26 stycznia 2015 r., nie były kwestionowane przez pozwanego. Sprawca powyższego zdarzenia ubezpieczony był w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

W związku z tym, że kwestią sporną między stronami pozostawała wysokość należnego powódce zadośćuczynienia za obrażenia ciała i cierpienia, rzeczą Sądu było ustalenie odpowiedniej kwoty świadczenia z tego tytułu, która byłaby adekwatna do następstw wypadku, w szczególności doznanego przez powódkę uszczerbku na zdrowiu oraz cierpień psychicznych. Pozwany kwestionował również dochodzoną przez powódkę kwotę tytułem odszkodowania za poniesione koszty leczenia oraz ustalenie jego odpowiedzialności za skutki wypadku, które mogą ujawnić się w przyszłości.

Zgodnie z art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Podkreślić należy, że zadośćuczynienie, orzekane na podstawie art. 445 § 1 k.c., ma charakter całościowy i powinno stanowić swoistą rekompensatę za całą krzywdę, doznaną przez osobę poszkodowaną. W związku z tym ocena sytuacji poszkodowanego winna być dokonywana indywidualnie, w odniesieniu do konkretnego przypadku i przy uwzględnieniu różnych aspektów doznanej krzywdy. Elementy składające się na pojęcie krzywdy mają bardzo zindywidualizowany charakter, co skutkuje licznymi trudnościami przy dokonywaniu ilościowej i jakościowej oceny negatywnych zmian w życiu pokrzywdzonego. Wynika to z faktu, iż nie wyrażają się one w postaci wymiernego, majątkowego uszczerbku, lecz w oczywisty sposób pogarszają jakość życia pokrzywdzonego, wpływając na jego sferę emocjonalną, osobistą, rodzinną, społeczną.

W szczególności, zgodnie z art. 445 § 1 k.c., w tego rodzaju sytuacjach sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zauważyć trzeba, że powyższy przepis ustanawia jedynie ogólną materialnoprawną podstawę roszczenia o zadośćuczynienie – nie zawiera natomiast żadnych kryteriów, jakie należałoby uwzględnić przy ustaleniu jego wysokości. Kryteria te zostały wypracowane przez judykaturę, szczególnie przez Sąd Najwyższy, przy czym wspólnym elementem wydawanych orzeczeń jest zaakcentowanie indywidualnych okoliczności sprawy.

Nie można z pola widzenia stracić faktu, iż przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę ma charakter fakultatywny, na co wskazuje zastosowany przez ustawodawcę zwrot „sąd może”. Zatem to uznaniu sądu pozostawiono rozstrzygnięcie kwestii, czy w konkretnym przypadku naruszenia wskazanych w ww. przepisie dóbr osobistych zasądzi zadośćuczynienie oraz w jakiej wysokości. Podkreślić jednak należy, że przyznana swoboda w tym zakresie nie oznacza, że sąd może orzekać w tym przedmiocie w oparciu o zasadę dowolności (por. wyr. SN z dnia 7 stycznia 2001 r., II KKN 351/99, Prok. i Pr. 2001, Nr 6, s. 11).

Zadośćuczynienie, zgodnie z art. 445§ 1 k.c., przyznawane jest poszkodowanemu jako „odpowiednia suma”, stanowiąca swoistą odpłatę za doznaną krzywdę. Pojęcie odpowiedniej sumy ma charakter nieokreślony, w związku z czym zadaniem sądu jest każdorazowo zbadanie jego zakresu i treści na podstawie ustalonych w określonym stanie faktycznym okoliczności, składających się na szeroko rozumianą krzywdę osoby uprawnionej do uzyskania zadośćuczynienia. Okoliczności te, jak wskazano powyżej, mogą mieć bardzo różnorodny charakter. W orzecznictwie zauważono między innymi, że przyznanie zadośćuczynienia nie wymaga w zasadzie oceny rozmiaru szkody, związanej z uszczerbkiem na zdrowiu, kosztami wynikłymi z uszkodzenia ciała czy utratą zdolności zarobkowej lub zwiększeniem potrzeb, albo zmniejszeniem widoków na przyszłość; istotne są natomiast okoliczności składające się na pojęcie krzywdy, które częstokroć nie są tożsame z okolicznościami, decydującymi o pogorszeniu sytuacji życiowej lub majątkowej poszkodowanego. W orzecznictwie podkreśla się, że przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę (art. 445 § 1 k.c.) należy uwzględnić przede wszystkim nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 681/98, OSNAP 2000/16/626).

Zadośćuczynienie z art. 445 k.c. ma przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty sumy symbolicznej, czy też określonej sztywnymi regułami, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001 r., III CKN 427/00, Lex 52766). Zadośćuczynienie powinno przy tym uwzględniać doznaną krzywdę poszkodowanego, na którą składają się cierpienia fizyczne w postaci bólu i innych dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, polegające na ujemnych uczuciach przeżywanych bądź w związku z cierpieniami fizycznymi, bądź w związku z następstwami uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, zwłaszcza trwałymi lub nieodwracalnymi. Pamiętać należy, iż zadośćuczynienie nie jest karą, lecz sposobem naprawienia krzywdy, a jego celem jest przede wszystkim złagodzenie cierpień. Przy ocenie wysokości odpowiedniej sumy należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności danego wypadku, mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03 lutego 2000 r., I CKN 969/98, Lex nr 50824). Jednocześnie jednak przyznana kwota nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być odpowiednia, czyli – przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego – powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001 r., III CKN 427/00, Lex nr 52766). Nie bez znaczenia przy dokonywaniu opisywanej oceny są takie okoliczności, jak np. wiek poszkodowanego i skutki uszkodzenia ciała w zakresie ogólnej zdolności do normalnego funkcjonowania, prognozy na przyszłość, konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym, niemożność wykonywania czynności zwykle podejmowanych przez osoby w zbliżonym wieku, a także stosunki majątkowe stron. (por. wyrok SN z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 681/98, OSNP z 2000 r., z. 16, poz. 626; wyrok SA w Katowicach z dnia 03 listopada 1994 r., III APr 43/94, OSA z 1995 r., z. 5, poz. 41)

Jednocześnie w orzecznictwie przyjmuje się, że niedopuszczalne jest stosowanie jakichkolwiek mechanizmów przy wyliczaniu wysokości zadośćuczynienia, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 05 października 2005

r. (I PK 47/05, MPPr. 2006 r. z. 4 poz. 208) i z dnia 28 czerwca 2005 r. (I CK 7/05), wskazując, że procentowo określony uszczerbek służy tylko jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia. Należy poszkodowanemu (pokrzywdzonemu czynem niedozwolonym) zadośćuczynienie nie może być mechanicznie mierzone przy zastosowaniu stwierdzonego procentu uszczerbku na zdrowiu. Mierzenie krzywdy wyłącznie stopniem uszczerbku na zdrowiu stanowiłoby niedopuszczalne uproszczenie, niezajdujące oparcia w treści art. 445 § 1 k.c. Podkreślić należy, że kwoty zadośćuczynienia zasądzone w innych sprawach mogą stanowić jedynie wskazówkę dla sądu rozpoznającego daną sprawę, natomiast w żadnym stopniu sądu tego nie wiążą i nie mogą decydować o treści rozstrzygnięcia.

Mając na względzie powyższe, Sąd dokonał oceny sytuacji życiowej powódki T. O. przed wypadkiem i po nim oraz w oparciu o te ustalenia oszacował zakres doznanej przez powódkę krzywdy, a w konsekwencji – zakres przysługującego jej zadośćuczynienia, odpowiedniego do wyrządzonej przez sprawcę krzywdy. Rozważania te doprowadziły sąd do wniosku, iż wypłacone powódce przez stronę pozwaną zadośćuczynienie w kwocie 5.000,00 zł. nie jest adekwatne do doznanej przez nią krzywdy, a zasądzenie dalszej kwoty 17.000,00 zł. jest w pełni zasadne.

Sąd miał na uwadze rozmiar, charakter i trwałość uszczerbku na zdrowiu, doznanego przez T. O. w następstwie zdarzenia z dnia 26 stycznia 2015 r. Choć okoliczność ta nie określa w bezwzględny sposób wysokości należnego zadośćuczynienia, to jednak wysokość doznanego uszczerbku na zdrowiu nie jest kwestią bez znaczenia dla oceny krzywdy. Doznany uszczerbek jako jeden z aspektów zmiany sytuacji życiowej pokrzywdzonego musi zostać uwzględniony przez Sąd przy analizowaniu doznanej krzywdy. Mając zatem powyższe na uwadze, na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd ustalił, iż wskutek rzeczonego wypadku powódka doznała przezstawowego złamania kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej, co spowodowało powstanie trwałego uszczerbku w wysokości 10%.

W związku ze zdarzeniem z dnia 26 stycznia 2015 r. powódka doznała także negatywnych zmian w życiu i to w wielu jego sferach i aspektach. Pogorszył się jej stan zdrowia oraz komfort życia. Będąc przed wypadkiem osobą aktywną i towarzyską, w następstwie odniesionych obrażeń powódka musiała zasadniczo zmienić dotychczasowy sposób spędzania wolnego czasu, rezygnując z wielu jego form i związanych z tym przyjemności. Zaprzestała także pracy zawodowej, co przełożyło się na ograniczenie dotychczasowych kontaktów towarzyskich. Zmiana trybu życia jest dla powódki trudna do zaakceptowania i powoduje u niej nastroje depresyjne. Podkreślenia przy tym wymaga, że są to zmiany nieodwracalne. Powódka w związku z urazem, leczeniem i rehabilitacją cierpiała ból. Była zdana na pomoc osób trzecich: pielęgniarzy, sąsiadów, członków rodziny, i to w bardzo szerokim zakresie. Przeżywała i nadal przeżywa obawy z powodu konieczności poddania się kolejnej operacji i rehabilitacji, a także niepewność co do przyszłości.

W świetle dokonanej w sposób całościowy analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, iż kwota zadośćuczynienia w wysokości 17.000,00 zł., oprócz wypłaconej już powódce przez stronę pozwaną kwoty 5.000,00 zł., jest kwotą adekwatną. Wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oparto na obiektywnych i sprawdzalnych kryteriach, kierując się celem oraz charakterem tego świadczenia, przy uwzględnieniu indywidualnej sytuacji strony powodowej, jak intensywność i długotrwałość cierpień, nieodwracalność skutków, ich wpływ na życie prywatne i zawodowe, zmianę warunków życiowych. Ponadto Sąd zważył, iż powódka doznała 10% uszczerbku na zdrowiu o trwałym charakterze.

Zasądzając zadośćuczynienie we wskazanej wysokości, Sąd miał na względzie, iż świadczenie to powinno stanowić dla poszkodowanego ekonomicznie odczuwalną wartość. W tym aspekcie stwierdzić należy, że zasądzona kwota wraz ze środkami pieniężnymi, wypłaconymi przez pozwanego, będzie dla powódki świadczeniem zauważalnym oraz pozwalającym na zrekompensovanie doznanej krzywdy.

Dodatkowo, w związku z wypadkiem, powódka domagała się również odszkodowania w łącznej kwocie 1.876,77 zł. tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz zakupu specjalistycznego sprzętu ortopedycznego i lekarstw. W ocenie Sądu żądanie to jest w pełni zasadne (art. 444 § 1 k.c.). Ponadto w kwestii tej wypowiedział się biegły sądowy, wyjaśniając, że przedstawione przez powódkę faktury i rachunki na przyrządy ortopedyczne i na środki farmaceutyczne mają

związek z leczeniem i rehabilitacją obrażeń, doznanych przez powódkę w wyniku wypadku z dnia 26 stycznia 2015 r. Odnosnie kosztów, poniesionych na zabiegi fizjoterapeutyczne, Sąd podzielił stanowisko, wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego (zob. uchwała SN z 19 maja 2016 r., III CZP 63/15, LEX nr 2041106), zgodnie z którym „przepis art. 444 § 1 k.c. nie przesądza, w jakim systemie organizacyjno-prawnym może dojść do poddania się poszkodowanego czynnościom leczniczym lub rehabilitacyjnym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i piśmiennictwie wskazuje się, że rygorystyczne preferowanie systemu ubezpieczeń społecznych, oferującego bezpłatne usługi medyczne, z wielu powodów jest trudne do zaakceptowania. Poszkodowany nie może być pozbawiony możliwości korzystania z leczenia lub rehabilitacji, które mogłyby doprowadzić do odpowiedniego efektu restytucyjnego w zakresie jego stanu zdrowia, nawet jeżeli realizowane świadczenia medyczne powodować mogą powstanie odpowiednich, zwiększonych kosztów. Należy pozostawić mu zatem możliwość wyboru systemu leczenia publicznego lub prywatnego, przynajmniej w takiej sytuacji, w której brak podstaw do przyjęcia istnienia pełnego wyboru alternatywnego z racji istotnego ograniczenia faktycznego dostępu do usługi medycznej oferowanej w ramach powszechnego systemu ubezpieczeń”.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

O odsetkach orzeczono na zasadzie 817 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z żądaniem powódki.

Podstawą żądania ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość jest art. 189 k.p.c. Jak wskazano w orzecznictwie, w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody, mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia. Pod rządem art. 442¹ § 3 k.c. powód, dochodzący naprawienia szkody na osobie, może mieć interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości. Drugi czy kolejny proces odszkodowawczy może toczyć się nawet po dziesiątkach lat od wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę. Trudności dowodowe z biegiem lat narastają, a przesądzenie w sentencji wyroku zasądzającego świadczenie odszkodowawcze o odpowiedzialności pozwanego za szkody, mogące powstać w przyszłości, zwalnia powoda (poszkodowanego)

z obowiązku udowodnienia istnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności podmiotu, na którym taka odpowiedzialność już ciąży. Po stronie powoda – poszkodowanego istnieje więc interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. (por. uchwała składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1970 r., III PZP 34/69 - zasada prawna, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 2/2009)

Oceniając interes powódki w przedmiotowej sprawie, Sąd miał w szczególności na uwadze wnioski opinii biegłych. Biegły sądowy A. M. w opinii zasadniczej oraz w opinii uzupełniającej w sposób przekonywujący wyjaśnił, że główną przyczyną konieczności przystosowania łazienki przez wyposażenie jej w odpowiednie urządzenia sanitarne, tj. wymiany wanny na brodzik, jest uraz kolana i uszkodzenie kończyny dolnej. Powódka ma ograniczone możliwości korzystania z wanny. Wchodzenie i wychodzenie z wanny, zwłaszcza po operacji kolana, jest manewrem obciążającym dodatkowo staw kolanowy i powodującym znaczne utrudnienie przy czynnościach dnia codziennego, w tym kąpieli. Dostosowanie urządzeń sanitarnym do stanu zdrowia powódki należało zatem uznać za w pełni uzasadnione.

W konsekwencji powyższego, na podstawie art. 189 k.p.c. Sąd ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość, jak w punkcie 3 wyroku.

Z uwagi na to, że powódka ograniczyła powództwo o łączną kwotę 631,06 zł., postępowanie w tym zakresie należało umorzyć na podstawie art. 355 k.p.c. (punkt 2)

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., mając na uwadze, iż powódka uległa jedynie co do niewielkiej części swojego żądania (kwota 631,06 zł. o którą ograniczono powództwo to 3,23% dochodzonego łącznie roszczenia pieniężnego). W konsekwencji zasądzono od pozwanego na jej rzecz kwotę, obejmującą wszystkie poniesione przez nią koszty w łącznej wysokości 3.667,00 zł. (pkt 4 wyroku). Składają się na nie: opłata od pozwu 550,00 zł., opłata od pełnomocnictwa 17,00 zł., zaliczki na koszt opinii biegłych w łącznej kwocie 700,00 zł. i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego 2.400,00 zł.

W punkcie 5 wyroku Sąd orzekł o kosztach sądowych, nakazując ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 748,82 zł. tytułem wydatków, wypłaconych tymczasowo z sum Skarbu Państwa, w oparciu o treść art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. Składają się na nie opłaty od rozszerzonego powództwa, nieuiszczone przez powódkę (126,00 zł. + 300,00 zł.) i wynagrodzenie biegłych sądowych {12,30 zł. + 175,52 zł. (karta 134), 283,08 zł. (karta 217), 151,92 zł. (karta 251) minus kwota niewykorzystanej zaliczki w wysokości 300,00 zł., uiszczonej przez pozwanego (karta 237), którą przesięgowano na konto Skarbu Państwa (karta 266-269)}.